

A fontosabb növények vetésterülete, 2019. június 1.

- Kevesebb szántó, több gyümölcsös
- Gabonából többet, ipari növényből kevesebbet vetettek
- Hazánkban és Európában egyaránt mérsékelten növekszik a búza termőterülete
- Ismét 1 millió hektár felett a kukorica vetésterülete
- Itthon csökkent, Európában tovább nőtt a napraforgó vetésterülete
- Egyre több a lucerna
- A felvásárlási árak növekedése kedvezően hatott egyes zöldségfélék termesztésére
- A megyék többségében több kukoricát és kevesebb napraforgót vetettek

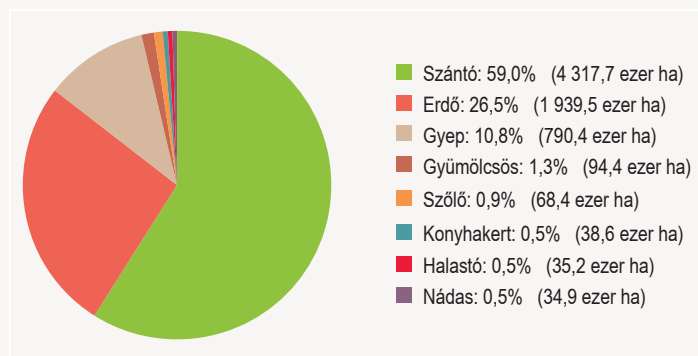
Kevesebb szántó, több gyümölcsös

2019. június 1-jén a Magyarország földterületének közel 79%-át kitevő termőterület nagysága 7 millió 319 ezer hektár volt, az egy évvel korábbihoz képest mintegy 36,5 ezer hektárral csökkent. A termőterület jelentős részét (5,3 millió hektárt) a szűkebb értelemben vett mezőgazdasági terület képezi, ami a szántó, a konyhakert, a szőlő, a gyümölcsös és a gyepek művelési ágai között oszlik meg.

Az egy év alatt végbement **csökkenés nagy része** a szántó művelési ágból történt **területek kivonásával magyarázható**, de arányát tekintve leginkább a konyhakert művelési ágba tartozó területek szorultak vissza. A korábbi évek tendenciáihoz hasonlóan 2018-hoz képest 2019-ben 15%-kal kisebb területet használtak a gazdálkodók saját fogyasztású terményeik termelésére. Ezzel szemben több gyümölcs betakarítására lehet majd számítani, ugyanis mintegy 450 hektáron új telepítés történt, és tavalyhoz képest ennek több mint háromszorosa fordult termőre.

1. ábra

A termőterület megoszlása művelési áganként, 2019. június 1.

Gabonából többet, ipari növényből kevesebbet vetettek

2019. június 1-jén a korábbi évekhez hasonlóan az ország földterületének 46%-át művelték szántóként. A fontosabb növénycsoportok közül:

- **Gabonaféléket** a korábbi években tapasztalt visszaeséssel szemben 2019-ben **újra több mint 2,5 millió hektáron** – a hasznosított szántóterület több mint 60%-án – természetnek, azon belül is főként kukoricát (42%) és őszi búzát (39%). Bár az áprilisi időjárás kedvezett a mezőgazdasági munkák elvégzésének, a tavaszi vetésű gabonák esetében gondot okozott a csapadékhiány, mivel tavaszi árpát 11%-kal (26 113 hektáron), tavaszi búzát pedig 20%-kal (7645 hektáron) kisebb területen vetettek idén, mint 2018-ban. Jelentősen csökkent a durum búzával hasznosított terület is: a tavaly tapasztalt több mint 11 ezer hektáros növekedést idén közel 6 ezer hektáros visszaesés követte, összesen 38 926 hektáron vetették.
- A **száraz hüvelyesek jelentősége** 2015 óta folyamatosan **csökken**, 2019-ben az utóbbi tíz év átlagának már csak 79%-át (17,5 ezer hektárt) érte el. Mind a takarmányozási, mind az élelmiszeri célú szárazborsó visszaszorult, összesen mintegy ezer hektárral.
- A gyökérnövények közül a **burgonya** az elmúlt tíz évben átlagosan 19,6 ezer hektárt foglalt el a szántón belül, az utóbbi 5 évben azonban **folyamatosan csökkent** a területe, 2019-ben már csak 13,4 ezer hektáron vetették. A **cukorréppával** hasznosított 14,3 ezer hektáros terület ismét közel **2 ezer hektárral kisebb**, mint egy évvel korábban, és az utóbbi tíz év átlagának 88%-a.
- Az **ipari növények** vetésterületének ugrásszerű növekedése 2017-ben állt meg, a napraforgó területvesztésének köszönhetően. 2019-ben azonban a szója területe 4,4, a repcéé 11%-kal csökkent a megelőző évhez képest. A **repce** vetésterülete 2018-ban rekordmagas volt, a megelőző tíz év átlagát 43%-kal haladta meg. Negyedik legfontosabb szántóföldi növényünknek azonban nem kedvezett a száraz ősz, 2019-ben **38 ezer hektárral kisebb** területet (304 402 hektárt) foglalt el, mint egy évvel korábban.
- A **takarmánynövények** területe a lucerna elterjedésének ellenére kismértékben, **3,4%-kal csökkent** 2018-hoz képest. Míg silókukoricát, csalamádét és vöröshereket kevesebbet vetettek, addig az időszakos gyepek területe közel 8,9 ezer hektárral (14%-kal) nőtt.
- A **zöldségfélék és a szamóca területe** az előző évhez képest érdemben **nem változott**, azonban zöldborsó, csemegekukorica, zöldbab, fokhagyma és paradicsom helyett nagyobb arányban választottak egyéb zöldségféléket a gazdálkodók: vöröshagymát 332, görögdinnyét 310 hektárral, sárgarépát 161 hektárral nagyobb területen vetettek. A zöldségfélék jelentős hányadát (60%-át) továbbra is két növény, a csemegekukorica (34,7 ezer hektár) és a zöldborsó (20,6 ezer hektár) adja.
- **Üvegház és fólia** alatt mintegy **2 ezer hektáron** folyik növénytermesztés, főbb növények a zöldborsó, a paradicsom, az uborka, virágok és dísznövények, valamint a szamóca.
- Az **ugaroltatott területek** kiterjedése 2014 és 2017 között több mint 2,5-szeresére növekedett, az utóbbi két évben azonban csökkent. 2019 júniusára 24,6 ezer hektár pihentetett területet hasznosítottak újra növénytermesztéssel, vagy vonták ki a szántóföldi művelés alól.

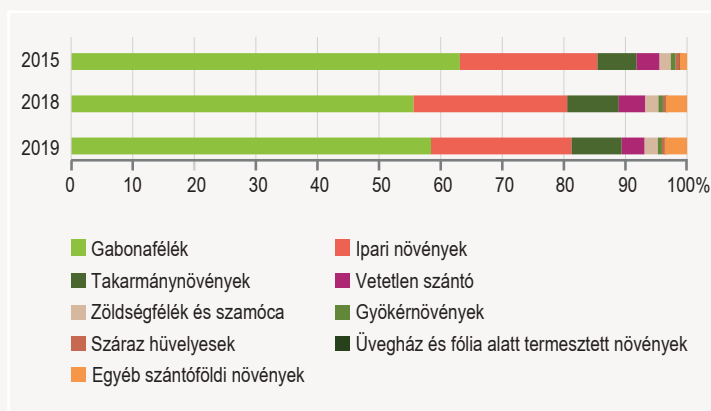
1. tábla

A fontosabb növénycsoportok vetésterületének alakulása

Növénycsoport	2015	2016	2017	2018	2019	2019 a 2018. évi százalékában
	hektár					
Gabonafélék összesen	2 734 517	2 595 466	2 426 336	2 413 521	2 522 919	104,5
Ebből:						
őszi búza	992 139	992 641	908 327	969 612	979 990	101,1
kukorica	1 164 857	1 016 336	1 000 105	955 881	1 048 070	109,6
Ipari növények	967 460	1 005 727	1 130 298	1 081 962	985 641	91,1
Ebből:						
napraforgó	625 152	632 269	704 159	627 940	573 989	91,4
repce	225 564	259 868	306 721	342 824	304 402	88,8
szója	72 582	60 702	77 270	63 013	60 260	95,6
Takarmánynövények	275 162	342 767	340 035	363 598	351 240	96,6
Zöldségfélék és szamóca	78 283	91 848	90 359	92 030	92 739	100,8

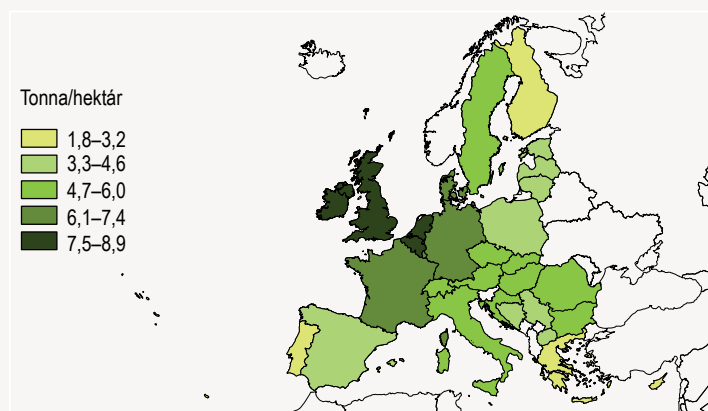
2. ábra

A szántóterület megoszlása növénycsoportok szerint

3. ábra

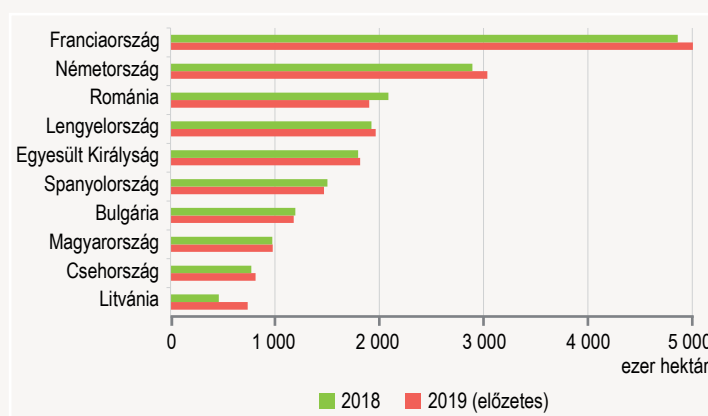
Az őszi búza termésátlaga Európában, 2018

Forrás: Eurostat.

4. ábra

Az őszi búza termőterülete Európa fő búzatermelő országaiban

Forrás: Eurostat.

Hazánkban és Európában egyaránt mérsékelten növekszik a búza termőterülete

Hazánkban **búzával** hasznosítják a szántóterületek mintegy **negyedét**, a növényt 1 millió 37 ezer hektáron vetették 2019-ben is. Ez az érték a megelőző évhez hasonlóan alakult, belekalkulálva a különféle búzafajok arányának kisebb változását. A közülük legjelentősebb őszi búza vetésterülete 2017-ben jelentősen csökkent, az utóbbi két évben azonban ismét egyre elterjedtebb, mérsékelt növekedést követően 2019-ben újra megközelítette az utóbbi tíz év átlagát (annak 96%-a).

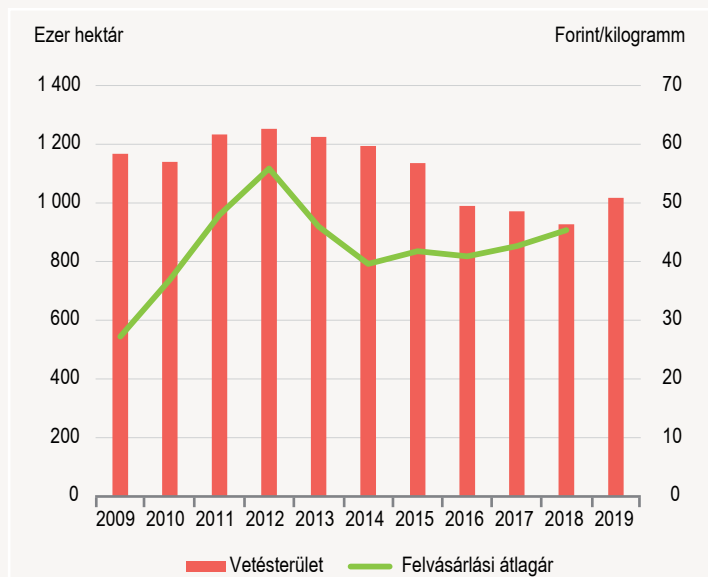
A vetési kedvet a kedvező időjárás és a termények növekvő ára ösztönzi, utóbbi azonban nagymértékben függ a piacon elérhető mennyiségtől és a készletek változásától. Magyarországon 1 kilogramm búzát tavaly az egy évvel korábbinál 12%-kal magasabb áron, 49 forintért vettek át. Ezzel együtt azonban Európa vezető búzatermesztő államai, így **Franciaország és Németország is tovább növelte** termőterületét. Az immár 5 millió hektáros vetésterülettel rendelkező Franciaország egy hektárról átlagosan 35%-kal többet takarított be 2018-ban, mint hazánk.

Ismét 1 millió hektár felett a kukorica vetésterülete

Az emelkedő árak és a bővülő hazai feldolgozókapacitások hatására a kukorica területének csökkenése megállt, 2019 júniusában **92 ezer hektárral nagyobb** területet foglalt el a szántókon, mint egy évvel korábban. Mind a vetőmag célú, mind az egyéb felhasználású szemes kukorica területe jelentősen nőtt (6,4, illetve 9,7%-kal), az idei, 1 millió 48 ezer hektáros teljes vetésterület az utóbbi tíz év átlagának 91%-át éri el.

5. ábra

A kukorica* vetésterületének és felvásárlási árának alakulása

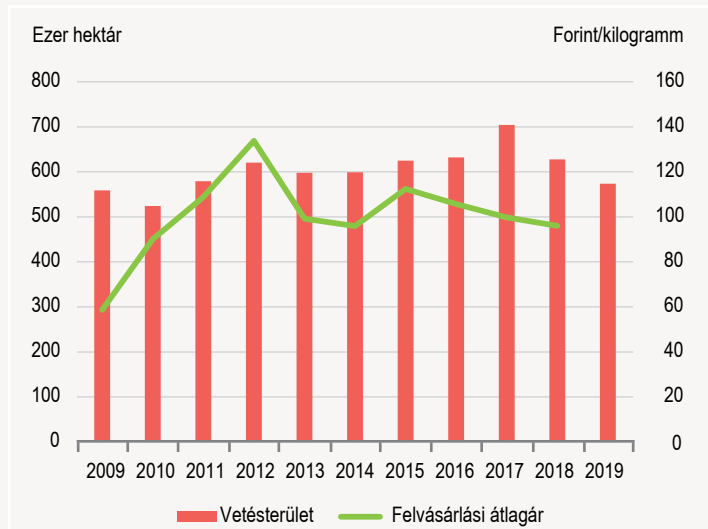
*Hibrid vetőmag nélkül.

Itthon csökkent, Európában tovább nőtt a napraforgó vetésterülete

2015 és 2017 között hazánkban a napraforgó vetésterülete több mint harmadával nőtt. A hazai kínálat bővülésével egyidejűleg a globális kínálat is növekedett, valamint Ukrajna hatalmas volumenű napraforgóexportja az árak csökkenését eredményezte. A termékárak újbóli növekedése ellen szól, hogy Európában a főbb termeszők egy része tovább növelte kapacitásait, a legjelentősebb termelő, Románia 17%-kal több területet vont művelés alá. **Magyarországon** a 2018. évi esős tavasz és aszályos, forró nyár ellenére kedvező, közel 3 tonnás hektáronkénti termésátlagot ért el a napraforgó, ennek ellenére idén ismét **mintegy 54 ezer hektárral kisebb** területet vetettek be vele.

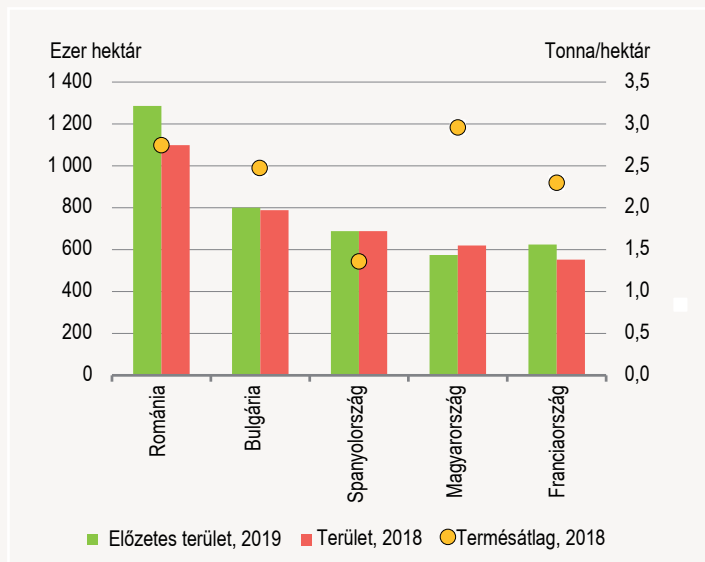
6. ábra

A napraforgó vetésterületének és felvásárlási árának alakulása

7. ábra

A napraforgó területe és termésátlaga a főbb európai napraforgótermesztő országokban

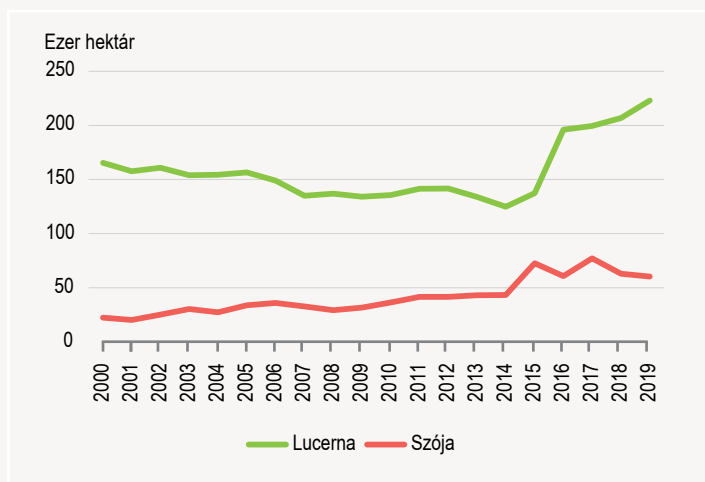
Forrás: Eurostat.

Egyre több a lucerna

A zöldítés során is gyakran alkalmazott **lucerna** vetésterülete 2014 óta folyamatosan növekszik, az utóbbi két év mérsékelt növekedését követően 2019-ben további 7,9%-kal nőtt. Szintén jelentős területet (70 722 hektár) foglalnak el az időszaki gyepek is, 5 évvel korábban még csak valamivel több mint negyedennyi (20 ezer hektár) földet használtak időszakos legeltetés és kaszálás céljára.

8. ábra

A lucerna és a szója vetésterületének alakulása

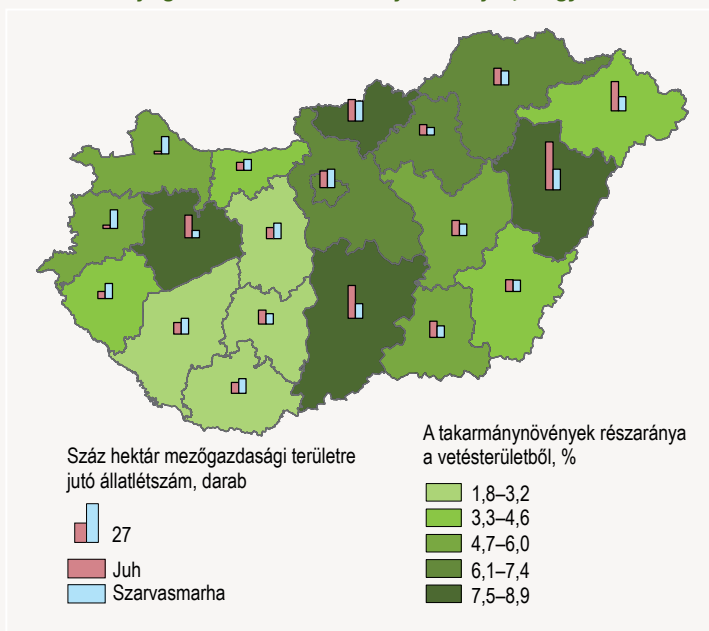

A 2018-ban bevezetett növényvédőszer-használati tilalom a zöldítésben részben a szálás fehérjenövények területének növekedését eredményezte a korábban szójjal vetett területeken. **Szóját** ismét mintegy 3 ezer hektárral kevesebbet vetettek (60 260 hektárt), azonban ez az érték is 18%-kal meghaladja az utóbbi 10 év átlagát.

A takarmánynövények vetése főként az állattartáshoz kötődik, így Hajdú-Bihar megyében és Bács-Kiskun megyében a legjellemzőbb. Ezen kívül jelentős mennyiségű szénát és zöldtakarmányt takarítanak be Közép-Magyarországon is, összesen 31,5 ezer hektárról (az országos terület 9,0%-áról).

9. ábra

A takarmánynövények részaránya a vetésterületből és a fajlagos állatlétszám 2019. június 1-jén, megyénként*

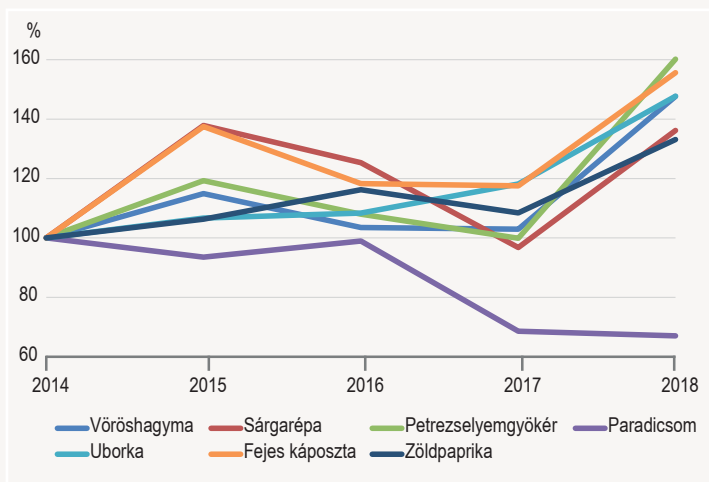
*Pest megye és Budapest adata együtt.

A felvásárlási árak növekedése kedvezően hatott egyes zöldségfélék termesztésére

A fontosabb zöldségfélék felvásárlási ára a paradicsom kivételével 2018-ban jelentősen nőtt a megelőző évhez képest. Míg a petrezselyemgyökér kilójáért 60%-kal többet fizettek a termelőknek, addig a paradicsom ára 2,2%-kal csökkent.

10. ábra

Zöldségfélék felvásárlási árának alakulása (2014=100%)

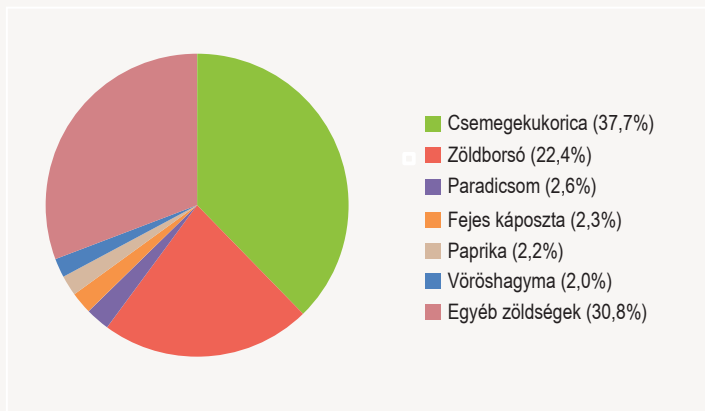

2019-ben az egy évvel korábbihoz képest jelentősen bővült a petrezselyemgyökér, a petrezselyemlevél, a fejes káposzta, a vöröshagyma, a sárgarépa, és az édeskömény vetésterülete.

Összességében zöldségféléket a tavalyival közel azonos, 91,9 ezer hektáros területen vetettek, aminek 38%-át – az egy évvel korábinál valamivel kisebb területet, 34,7 ezer hektárt – csemegekukoricával hasznosítottak. Zöldborsóval 10%-kal (2,2 ezer hektárral) kevesebb területet vetettek be, a csökkenés a fejes káposzta területével közel azonos mértékű volt.

11. ábra

Az egyes zöldségfélék részesedése a zöldségek vetésterületéből, 2019. június 1.

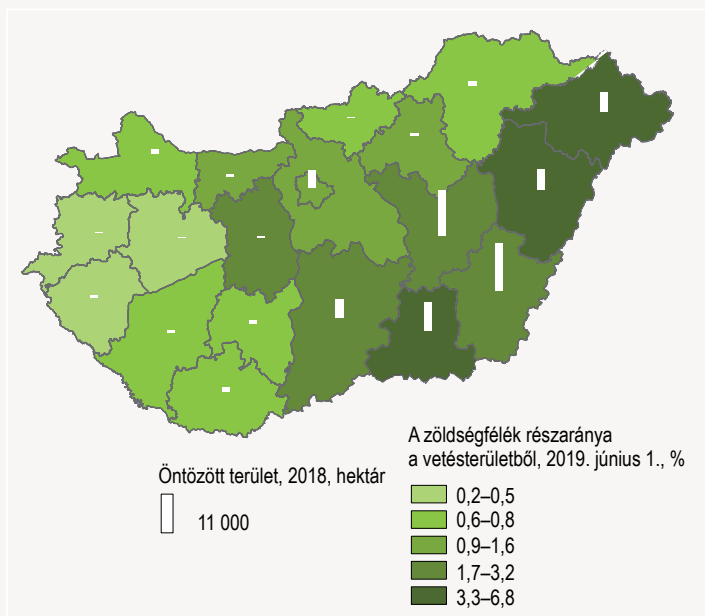

A zöldségfélék területének közel negyede (23,5%-a) Hajdú-Bihar megyében volt, ahol a legmagasabb (6,8%) a növénycsoport vetésterületből való részesedése. Közel feleakkora területen gazdálkodnak Szabolcs-Szatmár-Bereg, Csongrád és Bács-Kiskun megye zöldségtermesztői, Békés megyében pedig 12,5 ezer hektáron, a hazai vetésterület 14%-án természetnek kertészeti növényeket.

A terméshozamok és a termésbiztonság növelésének egyik alapfeltétele az öntözés, különösen igaz ez a zöldségtermesztésben. A legalább egyszer öntözött mezőgazdasági területek 21, illetve 22%-a Jász-Nagykun-Szolnok és Békés megyékben terül el, emellett Csongrád megyében az országos átlag két és félszerese volt az öntözött mezőgazdasági területek aránya (4,4%) 2018-ban.

12. ábra

A zöldségfélék részaránya a vetésterületből és a legalább egyszer öntözött területek nagysága megyénként*

*Pest megye és Budapest adata együtt.

A megyék többségében több kukoricát és kevesebb napraforgót vetettek

A négy főbb szántóföldi növény termesztése főként Észak-Alföldön, valamint Bács-Kiskun és Békés megyékben összpontosul.

- Az **őszi búza** vetésterülete a megyék mintegy felében, köztük a legnagyobb területtel rendelkező Békés megyében és Jász-Nagykun-Szolnok megyében is növekedett.
- **Kukoricát** néhány kivételtől eltekintve az egész országban többet vetettek, leginkább Pest és Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében nőtt a területe.
- A **napraforgó** a jelentős országos csökkenés mellett Csongrád megyében mintegy 3,5 ezer hektárral nőtt, és továbbra is elterjedt Jász-Nagykun-Szolnok és Békés megyében.
- A **repce** területe az egy évvel korábbihoz képest főként két megyében esett vissza: Békésben 54, Csongrádban 39%-ára.

13. ábra

A fontosabb szántóföldi növények területének alakulása (ezer hektárban) és változásának iránya az előző évhez képest, 2019. június 1.

Megye, régió	Őszi búza	Kukorica ^{b)}	Napraforgó	Repce
Pest^{a)}	↑ 62,0	↑ 66,3	↑ 43,3	↑ 20,7
Közép-Dunántúl				
Fejér	↑ 59,6	↑ 80,0	↓ 33,2	↑ 21,3
Komárom-Esztergom	↓ 22,4	↓ 32,9	↓ 11,5	↑ 5,0
Veszprém	↓ 30,2	↑ 24,0	↓ 9,2	↔ 10,1
Nyugat-Dunántúl				
Győr-Moson-Sopron	↑ 56,3	↑ 44,7	↓ 15,0	↓ 23,6
Vas	↓ 41,7	↑ 26,3	↓ 6,9	↑ 29,0
Zala	↓ 29,3	↑ 31,5	↔ 8,2	↓ 16,8
Dél-Dunántúl				
Baranya	↑ 53,9	↑ 60,7	↓ 17,6	↑ 19,1
Somogy	↓ 52,3	↑ 68,1	↓ 28,8	↓ 22,3
Tolna	↓ 48,7	↑ 69,7	↓ 29,9	↓ 16,7
Észak-Magyarország				
Borsod-Abaúj-Zemplén	↑ 64,8	↑ 44,2	↓ 33,7	↓ 17,7
Heves	↑ 43,0	↑ 7,7	↓ 24,4	↓ 11,3
Nógrád	↑ 15,0	↓ 4,2	↓ 6,6	↓ 4,4
Észak-Alföld				
Hajdú-Bihar	↑ 60,4	↑ 101,5	↓ 52,1	↓ 7,6
Jász-Nagykun-Szolnok	↑ 98,2	↓ 36,3	↓ 76,4	↓ 19,8
Szabolcs-Szatmár-Bereg	↓ 25,3	↑ 103,9	↓ 41,1	↓ 4,1
Dél-Alföld				
Bács-Kiskun	↓ 60,4	↑ 72,0	↓ 32,4	↑ 32,8
Békés	↑ 102,0	↑ 98,6	↓ 70,3	↓ 13,4
Csongrád	↑ 54,3	↑ 44,8	↑ 33,4	↓ 8,5

a) Budapesttel együtt.

b) Hibridvetőmag-terület nélkül.

**További adatok,
információk (linkek):**
[Táblázatok](#)
[Módszertan](#)

Elérhetőségek:
kommunikacio@ksh.hu
[Lépjen velünk kapcsolatba!](#)
 Telefon: (+36-1) 345-6789
www.ksh.hu